

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Leonardo Lyceum/SITO 7 te ANTWERPEN 1

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	28639
Instelling	Stedelijk Lyceum Lamorinière
Directeur	Lies HARDEMAN
Adres	Lamorinièrestraat 248 - 2018 ANTWERPEN 1
Telefoon	03-285.94.00
Fax	03-285.94.01
E-mail	info-LLsito7@so.antwerpen.be
Website	http://www.sito7.be
Bestuur van de instelling	AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
Scholengemeenschap	SG Stedelijk Lyceum
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
CLB	Stedelijk CLB Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
Dagen van het doorlichtingsbezoek	15-09-2014; 16-09-2014; 17-09-2014; 18-09-2014; 19-09-2014; 31-10-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	31-10-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	17-11-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Hubert VAN TENDELOO
Teamleden	Marc D'HOOP, Etienne GIELEN, Walter VAN DEN BRANDT, Martine ZAMAN, Ingrid VAN CAUTER, Alex MAES, Jurgen HUS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan O/2/2012/009)	8
3.1.1.2 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (BVR van 1/3/2007)	10
3.1.1.3 Geschiedenis in de eerste graad in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar, in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan O/2/2004/066) en in tso derde graad Farmaceutisch-technisch assistent (leerplan O/2/2005/295)	13
3.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad Restaurant en keuken en Verzorging-voeding (leerplan O/2/2012/078)	15
3.1.1.5 Beroepenveld hotel, bakkerij en slagerij van het beroepsvoorbereidend leerjaar Hotel, bakkerij, slagerij (leerplan 2004/050)	17
3.1.1.6 Stages huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan O/2/2007/488), en in de derde leerjaren Kinderzorg (leerplan O/2/2007/270 en Thuis- en bejaardenzorg / Zorgkundige (leerplan O/2/2010/269)	19
3.1.1.7 Het Specifiek gedeelte hotel in bso derde graad Wereldgastronomie (leerplan O/2/2003/23).....	21
3.1.1.8 Het specifiek gedeelte in tso derde graad Farmaceutisch-technisch assistent (leerplan O/2/2012/300).....	24
3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	25
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	27
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	28
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	29
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	30
4.1 Leerbegeleiding	30
4.2 Evaluatiepraktijk	32
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	34
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	36
6.1 Wat doet de school goed?.....	36
6.2 Wat kan de school verbeteren?	36
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	36
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	37
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Stedelijk Lyceum Lamorinière, voorheen SITO 7, is een officieel gesubsidieerde onderwijsinstelling met als schoolbestuur het Stedelijk onderwijs van de Stad Antwerpen. De school heeft al decennia een stabiel studieaanbod, verspreid over drie vestigingsplaatsen. Ze biedt onderwijs aan in de studiegebieden Chemie, Hotel en Personenzorg. Het onderwijsaanbod van de eerste graad is afgestemd op doorstroming binnen de school. De laatste schooljaren telt de school relatief meer en meer leerlingen in de bso-studierichtingen. Het schoolbeleid legt de focus op haar maatschappelijke functie. Om dit te concretiseren zijn verscheidene visieteksten uitgewerkt. De klemtonen hiervan zijn gericht op de leerzorg, met aandacht voor de kostenbeheersing van het onderwijs. De operationalisering van de visie resulteert in een open leer- en leefklimaat met aandacht voor respect, discipline en taalgebruik. Vanuit haar engagement rekruteert het Stedelijk Lyceum Lamorinière heel wat leerlingen die extra aandacht en zorg vragen. De school wordt hierbij geconfronteerd met een instroom van leerlingen in alle leerjaren, ook tijdens het schooljaar. Dit brengt uitdagingen met zich mee op het vlak van draagkracht, leerlingenzorg en het bewaken van het studiepeil. Het antwoord hierop is vervat in een strategisch beleidsplan dat recentelijk werd bijgesteld en vervolledigd. Door het opzetten van structuren en het aansturen van diverse processen tracht de schoolleiding de diverse aspecten van het strategisch beleidsplan te implementeren. Mede hierdoor slagen het directieteam en de leraren erin om een positief en aangenaam leer- en leefklimaat te scheppen. Er gaat bijzondere aandacht naar de zorg en het welbevinden van de leerlingen. Het directieteam stuurt haar pedagogisch project aan met veel dynamisme en engagement. De professionele en opvoedkundige taakbekommernis en het engagement van de meeste personeelsleden zijn groot. Door diverse determinanten verlopen niet alle processen met eenzelfde snelheid. Ondanks dit gegeven zijn er al een aantal effecten merkbaar.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de kwaliteit van de leerplanrealisatie uiteenlopend is. De leerplanrealisatie voldoet voor Nederlands in de A-stroom van de eerste graad, voor de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, voor geschiedenis in de A-stroom van de eerste graad en voor geschiedenis in tso derde graad. Verder voldoet ze voor het specifiek gedeelte in tso Farmaceutisch-technisch assistent en voor stages in bso Verzorging, Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige. De vakoverschrijdende eindtermen worden in voldoende mate gerealiseerd. De leerplanrealisatie voldoet echter niet voor project algemene vakken in de tweede graad van het bso, Hotel, bakkerij en slagerij voor het specifiek gedeelte van het beroepenveld Hotel, bakkerij en slagerij en voor hotel in bso Wereldgastronomie. Een belangrijke oorzaak voor deze tekorten is een gebrek aan leerplanstudie en leerplangerichtheid in de uitvoering aansturing en opvolging van de leerplanrealisatie. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De risico's worden planmatig beheerst en de school neemt maatregelen om werkpunten aan te pakken.

Het kwaliteitsonderzoek van de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk toont aan dat het beleid vooral oog heeft voor het draagvlak van het schoolproject en voor de draagkracht van het personeel. De leerbegeleiding is op schoolniveau goed ingebed en wordt ondersteund door allerlei initiatieven. Er is voldoende oog voor de begeleiding van alle leerlingen. De genomen initiatieven worden zorgvuldig bijgehouden in het leerlingvolgsysteem. Ze worden gecommuniceerd met alle betrokkenen, opgevolgd en getoetst op hun effecten. De school is al geruime tijd gestart om de evaluatiepraktijk te optimaliseren. De schoolleiding heeft daarom een beleidsplan uitgezet om de evaluatiepraktijk te operationaliseren. Het bewaken van de validiteit van de evaluatie behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakgroepen; de beleidsmatige opvolging ervan is nog te beperkt. Op vakniveau is de kwaliteit van de evaluatiepraktijk momenteel nog te uiteenlopend.

De school besteedt aandacht aan zelfevaluatie. De interne kwaliteitszorg en de besluitvorming zijn gebaseerd op dataverzameling en op enquêtes. De beleidsinitiatieven voor vernieuwing en verandering zijn voor een aantal aspecten merkbaar in de onderwijspraktijk. De verdere ontwikkeling, de aansturing en de opvolging van deze innoverende processen op niveau van de vakgroepen vragen nog aandacht. Momenteel worden de instructies nog niet door alle leraren opgevolgd. Zo staat de kwaliteitszorg gericht op de leerplanrealisatie en de les- of klaspraktijk in sommige vakken nog niet op punt. Het welbevinden van de leerlingen wordt wel in kaart gebracht en de resultaten ervan zijn relatief goed.

De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. Zij vertrouwt op het engagement en de professionaliteit van de schoolleiding om de vastgestelde zorgpunten bij te sturen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
OKAN Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomers	Nederlands voor nieuwkomers	
Graad 1 A	geschiedenis, Nederlands	
Graad 1 Hotel-bakkerij-slagerij		bakkerij, hotel, slagerij
Graad 1 Sociale en technische vorming	geschiedenis, Nederlands	
Graad 2 BSO Verzorging-voeding	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Restaurant en keuken	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kinderzorg		stage
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige		stage
Graad 3 BSO Verzorging		stage
Graad 3 BSO Wereldgastronomie		hotel
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent	geschiedenis	specifiek gedeelte

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan O/2/2012/009)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is vrij volledig en het is voldoende afgestemd op de communicatieve functie van de taal. De leerlingenevaluatie is transparant en vrij volledig, maar de evaluatie van de taalvaardigheden is nog niet voldoende in evenwicht.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De communicatieve functie van de taal vormt de basis voor het opbouwen van het lesprogramma. De leerlingen krijgen voldoende begeleiding om hun actieve en passieve taalbeheersing te ontwikkelen. Het leerwerkboek wordt echter vrij strikt gevolgd en een aantal hoofdstukken ervan worden niet behandeld. Enerzijds worden hierdoor bepaalde doelstellingen overbelicht en anderzijds komen een aantal andere niet of onvoldoende aan bod. Bovendien staat de leerplanrealisatie behoorlijk onder druk omdat de beschikbare onderwijstijd beperkt wordt door de organisatie van herhalingslessen voorafgaand aan de examenperiodes, voorexamens en vrij uitgebreide evaluatieperiodes.

Het taalvaardigheidsonderwijs staat voldoende centraal. Taalactiverende werkvormen worden frequent angewend en ze zijn gericht op het kunnen toepassen van vaardigheden in relevante situaties. De integratie van de verschillende vaardigheden verloopt echter nog niet voldoende soepel vanuit spontaan en levendig taalgebruik. Ook het aanwenden van de taalbeschouwing als ondersteuning van en in functie van de taalvaardigheden heeft nog groeikansen. De band tussen taalbeschouwing en taalvaardigheid wordt soms niet voldoende belicht.

De integratie van de taalbeschouwing in zinvolle communicatieve contexten is nog te beperkt. De taalbeschouwing vormt niet in voldoende mate een samenhangend geheel met de taalvaardigheden. De inductieve methode staat hierbij te weinig centraal. Leerlingen leren niet voldoende om zelf taalverschijnselen te ontdekken en te reflecteren over het taalgebruik en de achterliggende taalsystematiek. Het ontbreekt aan voldoende variatie in het aanbod aan communicatieve situaties. De aanzet tot de literaire competentie is voldoende aanwezig. Het genietend lezen en de aansluiting bij de interessesfeer van de leerlingen krijgen aandacht in het programma. De ontwikkeling van de literaire competentie wordt gekoppeld aan creatieve opdrachten.

De keuze van de leerboeken wordt kritisch bekeken en hierbij wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van een leerlijn over de leerjaren heen. De concretisering van een eigen schoolvisie op taalvaardigheidsonderwijs maakt vooruitgang. De bevordering van de receptieve en de productieve taalbeheersing van de leerlingen staat reeds centraal. Voor de beoordeling van de taalvaardigheden zijn beoordelingscriteria afgesproken en evaluatiefiches ontwikkeld. Het nastreven van de door de leerplannen vooropgestelde beheersingsniveaus voor de taalvaardigheden krijgt echter nog niet voldoende

doelgerichte aandacht.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De leraren beschikken voor de realisatie van de leerplandoelen over voldoende middelen om moderne media binnen de klaspraktijk te integreren. Samen met de keuze voor en de invoering van hedendaagse leerboeken is er ook regelmatig een zinvolle integratie van multimediamogelijkheden. ICT-toepassingen worden echter nog niet sterk benut.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen. De verhouding tussen de evaluatie van de taalvaardigheden en deze van de taalbeschouwing is gebaseerd op een visie die communicativiteit vooropstelt. Eenduidige afspraken over het evaluatiegewicht voor de taalvaardigheden, ook over de graden heen, ontbreken nog. Lezen en schrijven worden voldoende geëvalueerd. Het in kaart brengen van de spreek- en zeker van de luistervaardigheid is nog niet voldoende sterk ontwikkeld. Over de evaluatiefiches en –criteria wordt vooraf gecommuniceerd met de leerlingen, maar een duidelijk overzicht van het te verwachten beheersingsniveau voor de diverse taalvaardigheden ontbreekt. De evaluatiepraktijk is vorig schooljaar in positieve zin geëvolueerd van een versnipperde beoordeling van de diverse onderdelen van het leerprogramma naar een meer geïntegreerde beoordelingsstijl. De nadruk ligt sterker op het beoordelen vanuit een contextrijke omgeving met aandacht voor de samenhang tussen een aantal leerstofonderdelen. De puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de examens zorgt voor een voldoende evenwicht binnen de beoordeling van de leerstofcomponenten. De toets- en examencultuur op schoolniveau werken echter belemmerend voor het procesmatig en vaardigheidsgericht karakter van de taalverwerving. Zo worden sommige leerstofonderdelen overbevraagd in de examens, terwijl de evaluatie van de taalvaardigheden niet voldoende tot haar recht komen. Vakgebonden attitudes zijn nog onvoldoende opgenomen in de evaluatiepraktijk. De evaluatiepraktijk is vrij transparant en de beoordeling van het dagelijks werk beoogt het leerproces te ondersteunen. De leerlingen worden echter nog niet voldoende uitgenodigd tot zelf- en peerevaluatie.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	De school brengt de talige beginsituatie van de leerlingen op een kwaliteitsvolle wijze in kaart. De leraren houden zowel rekening met de geattesteerde leermoeiijkheden als met een talige achterstand van de leerlingen. De communicatie over de achtergrond en de vorderingen van de leerlingen verloopt via het digitale schoolplatform.

Het klasklimaat is aangenaam en de leerlingen krijgen de nodige leerondersteuning. De leerlingen leren leerstrategieën en stappenplannen aan te wenden voor het uitvoeren van hun opdrachten. Zij leren om een aantal strategische vaardigheden toe te passen bij de planning, uitvoering en beoordeling van hun taaltaken. Als hulpmiddel en als voorbereiding voor de examens krijgen de leerlingen overzichten van de leerstof. De aandacht voor schooltaalwoorden staat in het teken van de versterking van de schoolse taalvaardigheid.

Het reflecteren over taal en over het taalgebruik is nog niet sterk geïntegreerd. De leerlingen leren nog niet voldoende om in eerste instantie zelf hun taalfouten bij te sturen en na te denken over de regels die een taal beheersen. De leerlingen krijgen hierdoor te weinig kansen om zichzelf te verbeteren en taalverwerving als

een positief leerproces te zien waarin zij kunnen groeien.

Leerlingen met zwakke resultaten kunnen terugvallen op ondersteunende initiatieven op klas- en schoolniveau door middel van een uitgetekende trajectbegeleiding.

Aanvangsbegeleiding
*Ondersteuning beginnende
leerkracht*

Beginnende leraren krijgen zowel op vak- als op klasniveau ondersteuning bij het opnemen van hun opdracht. Het mentorschap wordt opgenomen door enkele collega-leraren die als coach fungeren. Zij ondersteunen de beginnende leraren in hun professionele ontwikkeling. Op vakniveau krijgt de beginnende leraar ondersteuning van de vakgroep en van de leraar die in een parallelklas lesgeeft. De directie bewaakt het algemeen functioneren.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Overleg

De vakgroep heeft de visie op de eindtermen en op het modern talenonderwijs sinds enige tijd als onderwerp van de taal- en vakgroepoverstijgende vergaderingen opgenomen. Initiatieven voor een verdere professionalisering en het versterken van de gelijkgerichtheid staan in de steigers.

3.1.1.2 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (BVR van 1/3/2007)

Voldoet

De school kan aantonen dat de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate nagestreefd worden. De evaluatiepraktijk is afgestemd op de ontwikkelingsdoelen, maar de vakgroep heeft te beperkte aandacht voor het nastreven van de vooropgestelde verwerkingsniveaus en voor het in kaart brengen van de door de leerlingen behaalde verwerkingsniveaus.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het onderwijsaanbod bestaat uit een pakket Nederlandse taalverwerving, aangevuld met een gevarieerd lessenspakket dat de algemene doelen bevat, zoals expressie, gecijferdheid en ICT. De drie onderdelen van de na te streven ontwikkelingsdoelen (de taaldoelen, de algemene doelen en de attitudes) worden geïntegreerd aangeboden vanuit het oogpunt van de Nederlandse taalontwikkeling. Het onderwijsaanbod is gebaseerd op de reële behoeften van de nieuwkomers om zich op een zo vlot mogelijke wijze te integreren in het maatschappelijke en het schoolse leven.

Nochtans ontbreekt voor een gedeelte de doelgerichtheid van de onderwijsaanpak. De lessenspakketten, die verdeeld zijn over een aantal leraren, vertonen weinig samenhang en de methode en/of inhoud van deze pakketten primeren vaak op de ontwikkeling van de taalvaardigheden. Woordenschat en spelling worden nog regelmatig buiten de context van talige situaties aangereikt. De samenhang tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing binnen het geheel van functionele taaltaken is niet voldoende sterk aanwezig. Ook de ondersteunende bijdrage voor de taalontwikkeling van de vakken die de algemene doelen nastreven, is niet voldoende duidelijk. Door een tekort aan samenhang dreigen overlappingen en hiaten. Zo komt bijvoorbeeld de rekenvaardigheid in een aantal lessen aan bod en wordt de spreek- en gespreksvaardigheid onvoldoende en onvoldoende doelgericht ingeoeft.

Een ander aandachtspunt is het doelbewust omgaan met de moeilijkheidsgraad en het verwerkingsniveau dat voor een aantal ontwikkelingsdoelen dient nagestreefd te worden. De complexiteit van de taaltaken neemt onvoldoende toe en het is niet voldoende duidelijk welk verwerkingsniveau wordt nagestreefd en eventueel bereikt.

De leerlingen van de onthaalklas nemen zowel deel aan voor hun specifiek georganiseerde activiteiten als aan een aantal op schoolniveau georganiseerde projecten. De organisatie van 'club'-activiteiten beoogt voor de leerlingen een kennismaking met een aantal creatieve mogelijkheden.

Onder meer uit verslagen van vergaderingen blijkt dat het lerarenteam via reflectie en een zelfkritische houding een zicht heeft op de tekorten en al een aantal bijsturingen op touw heeft gezet. Het team beschikt niet alleen over veel (cursus)materiaal, maar ook over een dosis interne deskundigheid. Een doelgerichte selectie van het materiaal en een bundeling van de krachten zullen leiden tot een optimalisering van het onderwijsaanbod.

Onderwijsorganisatie
*Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen*

Uit de besteding van het pakket uren-leraar blijkt dat de school de toegekende uren-leraar uit het specifieke pakket volledig benut. Daarnaast put het schoolbeleid ook ruim uit het reguliere pakket uren-leraar, gegenereerd door de OKAN-leerlingen op basis van de telling van vorig schooljaar. Het inzetten van voldoende lestijden bevordert het doelgericht nastreven van de ontwikkelingsdoelen en faciliteert differentiatie en remediëring. De leerlingen worden in niveaugroepen ingedeeld op basis van hun (taal)vaardigheidsniveau. De samenstelling van de klasgroepen is werkbaar en bevordert een communicatieve aanpak. Bovenop de verplichte 28 lestijden op weekbasis organiseert de school vier extra lestijden om de onderwijskansen van de leerlingen maximaal te benutten.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële ondersteuning voldoet nipt. Slechts één lokaal beschikt over degelijke multimedia-voorzieningen. De mogelijkheden tot ICT-integratie zijn beperkt, maar ze worden tevens niet voldoende benut. De (talige) aankleding van de lokalen is vrij pover.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Aansluitend bij het onderwijsaanbod geeft de evaluatiepraktijk eveneens een versnipperde indruk. Er zijn niet voldoende afspraken binnen het lerarenteam over hoe de vorderingen van de leerlingen opgevolgd kunnen worden. De beheersing van de verschillende taalvaardigheden en van het beheersingsniveau wordt te weinig in kaart gebracht. De evaluatie is te sterk gericht op het in beeld brengen van de beheersing van woordenschat en grammatica, maar ze is onvoldoende afgestemd op de taalvaardigheden.

Niet alle vaardigheden komen evenwichtig aan bod in de evaluatie. Een positieve evolutie is ingezet met het hanteren van de Toolkit Onderwijs en Arbeid (TOA) om de taalvaardigheid van de leerling te meten. De evaluatie van de algemene doelen staat soms los van de bepaling van het taalvaardigheidsniveau. De beoordeling van de attitudes is gekoppeld aan een competentierapport, waarmee een correcte leer- en leefhouding wordt opgevolgd. De rapportering geeft nog geen duidelijk beeld van de evolutie die de leerling doormaakt in het behalen van de ontwikkelingsdoelen.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

Tijdens de twee onthaalweken bij de start van het schooljaar verzamelt het lerarenteam informatie over de talige beginsituatie en de achtergrond van de jongeren. De klas- en niveau-indeling gebeurt op basis van de resultaten op de oriëntatieproeven. Met uitzondering van het vak rekenvaardigheid blijft de klassamenstelling het volledige schooljaar behouden. De doorstroming naar een hoger beheersingsniveau gebeurt veeleer impliciet binnen eenzelfde (niveau)groep en krijgt onvoldoende aandacht. De leerlingenevaluatie wordt onvoldoende aangewend om de vorderingen van de leerlingen systematisch in kaart te brengen en om een gedifferentieerd en geïndividualiseerd

onderwijsaanbod uit te zetten. Het uitwerken van een individueel leertraject per leerling bevindt zich in een beginfase.

Op het vlak van preventieve leerbegeleiding (leren leren) volgt de vakgroep de leerlijnen op schoolniveau. Leerlingen met specifieke taal- of leermoeilijkheden krijgen bijkomende (taal)ondersteuning. Ook tijdens de snuffelstages in het regulier onderwijs wordt regelmatig taalondersteuning tijdens de lessen (duo-leraar) georganiseerd. De leraren hanteren activerende en communicatieve werkvormen gericht op de ontwikkeling van de taalvaardigheden. Een duidelijke (leer)lijn gericht op transparante doelen om de taalvaardigheden te ondersteunen vanuit een gelijkgerichte visie, is niet voldoende geëxpliciteerd.

Loopbaanbegeleiding De school kan slechts beschikken over een beperkt aantal lestijden voor de vervolgcoaching omdat de specifieke lestijden hiervoor verdeeld zijn over de vier scholen van de scholengemeenschap die OKAN-onderwijs aanbieden. De vervolgcoach tracht de studieloopbaan van de uitstromende leerlingen nauwgezet op te volgen. Vooral leerlingen die het door de klassenraad toegekende advies niet volgen, blijken moeilijkheden te ondervinden in het vervolgonderwijs. Als voorbereiding op de overstap naar het regulier onderwijs organiseert de school snuffelstages in de eigen school of in scholen naar keuze die bereid zijn om mee te werken. Ook kijkstages en bezoeken in andere scholen behoren tot de mogelijkheden om studiemogelijkheden te verkennen. Het individueel leertraject krijgt nog geen optimale invulling en is niet voldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen. De behaalde resultaten van de leerlingen worden na uitstroom opgevolgd. Zowel de leerlingen als de leraren van de ontvangende scholen ontvangen een aanbod om ondersteuning van de vervolgcoach te genieten.

Sociale en emotionele begeleiding
Curatief
Preventief De school en het lerarenteam leveren inspanningen om de anderstalige nieuwkomers zo goed als mogelijk te integreren in het schoolleven. De leerlingen participeren aan dezelfde activiteiten als de leerlingen van het regulier onderwijs. Zij dienen zich aan dezelfde leer- en leefregels te houden. De opvolging van hun houding en inzet gebeurt consequent. Afwezigheden en de telatkomers worden opgevolgd. Daarnaast besteedt het lerarenteam veel aandacht aan het welbevinden van de leerlingen. De leerlingen worden aangemoedigd om deel te nemen aan een extra-curriculair aanbod van culturele of sportieve activiteiten.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming De samenwerking verloopt via een wekelijks overlegmoment. Vooral organisatorische aspecten komen aan bod, maar de aandacht voor didactisch-pedagogische onderwerpen verhoogt. De samenwerking met de andere OKAN-scholen binnen de scholengemeenschap is veeleer beperkt. Toch groeit in het onderling overleg de aandacht voor een geïntegreerde aanpak van taaldoelen enerzijds en taaldoelen met de algemene doelen anderzijds. Het lerarenteam kan vlot gebruik maken van de mogelijkheden tot externe navorming.

3.1.1.3 Geschiedenis in de eerste graad in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar, in de basisoptie Sociale en technische vorming (leerplan O/2/2004/066) en in tso derde graad Farmaceutisch-technisch assistent (leerplan O/2/2005/295)

Voldoet

In beide graden voldoet de realisatie van de leerplandoelen m.b.t. het historisch referentiekader, het begrippenkader en de studie van de historische samenlevingen en probleemvelden. De realisatie van de leerplandoelen m.b.t. historische vaardigheden voldoet nipt. De leerlingenevaluatie is niet volledig op de leerplandoelen afgestemd, maar voldoet.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In de eerste graad maken de leerlingen voldoende kennis met alle elementen van het historisch referentiekader. De initiatie in de historische methode blijft beperkt tot kennis van de soorten bronnen; de elementaire vragen van historische kritiek krijgen onvoldoende aandacht. In de studie van de historische samenlevingen komen de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de verschillende domeinen van de socialiteit aan bod. De beginsituatie en het leertempo van de leerlingen maken het uitermate moeilijk om alle historische inhouden die het leerplan aangeeft, te behandelen. Mede daardoor wordt de studie van de vroege middeleeuwen naar het eerste leerjaar van de tweede graad doorgeschoven. Het begrippenkader wordt geïntegreerd opgebouwd. De leerlingen leren de historische feiten en ontwikkelingen voldoende in tijd en ruimte situeren. Het beheersingsniveau van kennis en inzicht voldoet, maar duiding en actualisering komen onvoldoende expliciet aan bod (zie onder meer eindtermen eerste graad 8, 13-16).

In de derde graad tso maken de leerlingen kennis met de meeste historische krachtlijnen, probleemvelden en ontwikkelingen uit de 19de en 20ste eeuw, met uitzondering van het socioculturele domein (zie leerplan O/2/2005/295, rubriek 6.3, leerplandoel 18). Lesuitval, onder meer als gevolg van evaluatiedagen, excursies, stages en het niet optimaal functioneren van het inhaalrooster, zet de leerplanrealisatie onder druk. Vooral probleemvelden uit de eigen tijd krijgen weinig aandacht. Dit wordt enigszins ondervangen door actualisering, door integratie van een historisch probleemveld in het vak aardrijkskunde (bijv. het historiseren van migratie) en door de organisatie van projecten (excursies). Het beheersingsniveau van kennis en inzicht voldoet. Er is aandacht voor situering in termijnontwikkelingen, duiding van wisselwerking en relaties, actualisering en ontwikkeling van kritische zin.

In beide graden verloopt de studie van de historische inhouden voldoende op basis van leertekst- en bronnenanalyse. Dit gebeurt ook enkele keren aan de hand van zelfstudiepakketjes of begeleid zelfstandig leren. Op die manier verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen en tot leerinhouden te verwerken. Bronnenanalyse met toepassing van historische methode komt in de eerste graad te weinig voor (zie leerplan O/2/2004/066, leerplandoelen 26, 33-36, 39, 44-46). In de derde graad krijgen de leerlingen in dit verband een theoretische initiatie, maar verder blijven de toepassingen van historisch-kritische interpretatie, verzameling en beoordeling van bronnen beperkt. Het beheersingsniveau sluit niet volledig aan bij de betrokken leerplandoelen (zie leerplan O/2/2005/295, rubriek 6.1).

Positief in de derde graad is de organisatie van projecten en excursies met bijbehorende voorbereidings- en verwerkingsopdrachten voor de leerlingen. Ze sluiten doelgericht bij de leerplanrealisatie aan.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen geschiedenis vinden plaats in voldoende uitgeruste leslokalen. Historische atlanten ontbreken echter. Multimedia worden frequent ingezet voor ondersteunende visualisering en begeleide bronnenanalyse. Integratie van ICT voor zoek- en verwerkingsopdrachten en voor historisch onderzoek komt te weinig voor. Geschiedenis draagt onvoldoende bij tot de ontwikkeling van ICT-geletterdheid bij de leerlingen (zie onder meer de vakoverschrijdende eindtermen ICT eerste graad).
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is in beide graden samengesteld uit enkele taken, toetsen en examens. Ze sluit logisch aan bij het onderwijs- en leerproces, maar de afstemming op de leerplandoelen is niet volledig. In de eerste graad peilen de toetsen en examens overwegend naar kennis en inzicht. De ondervraagde feiten, begrippen, verklaringen, relaties en ontwikkelingen zijn wel representatief voor de bestudeerde historische samenlevingen. Duiding, actualisering, bronnenanalyse en toepassingen van historische methode komen weinig of niet voor in de vraagstelling. De evaluatie van historische vaardigheden beperkt zich hoofdzakelijk tot het situeren in tijd en ruimte. De evaluatie van andere historische vaardigheden, waaronder het werken met bronnen, gebeurt bijna uitsluitend in de enkele taken. In de derde graad peilen de herhalingsstoetsen te eng naar kennis en inzicht. Ze zijn onvoldoende op de leerplandoelen afgestemd. De evaluatie van historische vaardigheden gebeurt onder meer door middel van taken en verwerkingsopdrachten verbonden aan de projecten. In de examens sluit de vraagstelling beter bij de leerplandoelen aan. De evaluatie peilt meer geproportioneerd naar kennis, inzicht, kritische zin en vaardigheden (analyse van verschillende soorten bronnen). De toepassing van historische methode (leerplan O/2/2005/295, rubriek 6.1) komt weinig en met onvoldoende diepgang voor in de evaluatie.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Een motiverend klasmanagement en een gestructureerd onderwijsproces zijn ondersteunend voor het leren van de leerlingen. Er is voldoende aandacht voor studiehouding, studieplanning en studiemethode gericht op cognitief memoriserend leren. Er zijn in beide graden enkele toepassingen van begeleid zelfstandig leren of andere verwerkingsopdrachten. Daarin leren de leerlingen doelgericht informatie verwerken. Samen met de geringe aandacht voor historische methode is er weinig aandacht voor leerstrategieën gericht op onderzoekend en probleemoplossend leren. In beide graden krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Er is voldoende feedback op evaluatie en leerprestaties. Remediëring gebeurt, maar veeleer informeel. Dat de evaluatie niet volledig bij de leerplandoelen aansluit, leidt ertoe dat ook de remediëring van tekorten niet altijd op het bereik van de leerplandoelen afgestemd is. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij die op schoolniveau.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De vakgroepwerking kent weinig diepgang. Ze blijft overwegend beperkt tot praktische en organisatorische afspraken. Er is te weinig inhoudelijke samenwerking op basis van leerplanstudie. De gevolgde nascholing is beperkt en focust veeleer op vakinhoudelijke deskundigheid dan op vakdidactische deskundigheid. Daar situeren zich nochtans de prioritaire noden (onder meer de evaluatiepraktijk). Naar aanleiding van tegenvallende leerprestaties bij de leerlingen organiseert de school ondersteunende coaching op lerarenniveau.

3.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad Restaurant en keuken en Verzorging-voeding (leerplan O/2/2012/078)

Voldoet niet

Het aanbod van taal- en rekenvaardigheden bevat te veel oefeningen buiten functionele context. Die sluiten onvoldoende bij de leerplandoelen aan. De realisatie van de leerplandoelen m.b.t. 'wetenschap en samenleving' voldoet niet. De leerlingenevaluatie is onvoldoende op de leerplandoelen afgestemd.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In de tweede graad biedt de school PAV aan in de vorm van PAV1 en PAV2 (twee leraren per klasgroep). De leerplanrealisatie verloopt thematisch en geïntegreerd. In PAV1 komen de taalvaardigheden nadrukkelijker aan bod, in PAV2 de rekenvaardigheden. In PAV1 slagen de meeste leerlingen; in PAV2 haalt de meerderheid van de leerlingen geen 50 % (resultaten 2013-2014). Aangezien niet alle onderdelen van de evaluatie valide zijn (zie hieronder), zijn de studieresultaten geen objectieve weergave van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen beheersen.

De themakeuze is relevant. Meerdere thema's sluiten inhoudelijk aan bij de vakoverschrijdende eindtermen. Tot en met vorig schooljaar vertoont de uitwerking echter verschillende leraarafhankelijke benaderingen. Die zijn vaak te kennisgericht met te weinig toepassingen in authentieke en functionele contexten of probleemstellingen (in het teken van het algemene doel 'maatschappelijke redzaamheid'). Dit schooljaar vertoont de uitwerking van de thema's meer doelgerichtheid en samenhang. Aan verschillende thema's zijn functionele opdrachten of projecten verbonden.

Niet alle doelstellingendomeinen worden voldoende leerplangericht aangeboden. Naast enkele functionele taal- en rekenopdrachten komen te veel reeksen taal- en rekenoefeningen buiten context voor. Er is te weinig doelgerichte interactie tussen beide. Daardoor zijn de talrijke taal- en rekenoefeningen buiten context onvoldoende ondersteunend voor de functionele taal- en rekenvaardigheden. Het aanbod van deze laatste verloopt nog niet overal volgens een leerdoelgerichte strategie, waarin de verschillende taal- en rekenvaardigheden proportioneel en progressief opgebouwd worden.

Het aanbod van probleemstellingen en leerinhouden m.b.t. 'wetenschap en samenleving' is te beperkt om de betrokken leerplandoelen te realiseren. Wetenschappelijke benaderingen blijven beperkt tot kennis van onder meer biologie en anatomie in de context van seksualiteit en voortplanting, sport en sportblessures.

In het onderwijsproces komen doelstellingen m.b.t. informatieverwerving en -verwerking, rapportering en organisatiebekwaamheid voldoende aan bod. Aan verschillende thema's zijn projecten, zelfstandig werk of groepswork verbonden. De inzet van authentieke contexten en informatiemateriaal voldoet daarbij niet in alle thema's. Vorig schooljaar varieerde het beoogde beheersingsniveau van de betrokken vaardigheden bij dergelijke opdrachten leraarafhankelijk van minimaal tot degelijk. Het gebruik van stappenplannen, waaronder de OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren), leerstrategieën en instructiekaarten verliep niet overal gelijkgericht. Dit schooljaar probeert de vakgroep dit te ondervangen met uitgeschreven leerlijnen.

Tijd- en ruimtebewustzijn zitten inhoudelijk in de thema's verwerkt via de studie

van historische probleemvelden, actualiteit of het historiseren en het geografisch situeren van sommige leerinhouden. Het 'werken met ruimte' is te vaak beperkt tot het geografisch situeren op blinde kaarten. Kaartanalyse en probleemstellingen m.b.t. de impact van de ruimte op het menselijk handelen in concrete contexten komen te weinig voor. Positief is dat tijd- en ruimtebewustzijn enkele keren geoefend worden in het kader van organisatiebekwaamheid, mobiliteit en maatschappelijke weerbaarheid (bijv. in de uitwerking van projecten).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De meeste leslokalen zijn met projectieapparatuur en multimedia uitgerust. De minimaal vereiste naslagwerken zijn niet in elk leslokaal permanent beschikbaar. Niet overal worden voldoende aanvullende authentieke informatiebronnen ingezet. De beschikbaarheid en het gebruik van ICT voor de leerlingen evolueren positief (gebruik van laptop, tablet of ICT-lokaal). De integratie van ICT-toepassingen en het aanleren van ICT-geletterdheid gebeuren niet door alle leraren even doelgericht.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie is samengesteld uit taken, toetsen, examens en attitudebeoordeling. Taken en toetsen hebben het meeste gewicht in het eindresultaat. De frequentie, de inhoudelijke kwaliteit en de onderlinge verhouding in het puntentotaal variëren leraarafhankelijk. Er zijn enerzijds overwegend toetsen en enkele taken met weinig realiteitsgebonden en functionele toepassingen; anderzijds zijn er enkele toetsen in combinatie met valide toepassingsopdrachten in functionele context. De evaluatie van de opdrachten zelfstandig werk of groepswork gebeurt meestal op grond van beoordelingscriteria. Peer- en zelfevaluatie komen geregeld voor. De toetsen en examens zijn inhoudelijk onvoldoende op de leerplandoelen afgestemd. Ze bevatten te veel kennisvragen en oefeningen buiten context of op basis van fictieve, onvoldoende realiteitsgebonden contexten. In het teken van functionele vaardigheden en maatschappelijke redzaamheid bevat de evaluatie onvoldoende toepassingen in probleemstellende, authentieke en functionele contexten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het onderwijsproces is gericht op actieve medewerking van de leerlingen, een constructieve schoolattitude en bijbehorende sleutelcompetenties. Het frequent gebruik van actieve werkvormen laat toe de leerlingen individueel te begeleiden en op te volgen. De leerlingen krijgen voldoende informatie over de leerdoelen en de te volgen stappen en beoordelingscriteria bij oefeningen, zelfstandig werk en groepswork. Evaluatie gaat altijd gepaard met feedback en bijsturing. Daardoor hebben de leerlingen voldoende gelegenheid om zicht te houden op hun leerprestaties en leerproces. In geval van specifieke leerproblemen, sluit de begeleiding op vakniveau aan bij de aanpak op schoolniveau. Een pijnpunt in de leerbegeleiding is het ontbreken van nazicht op het persoonlijk werk van de leerlingen in de werkbundels. De fouten van de leerlingen daarin worden onvoldoende geanalyseerd en geremedieerd. Dat de evaluatie in toetsen en examens onvoldoende bij de leerplandoelen aansluit, leidt ertoe dat ook de analyse en de remediëring van tekorten onvoldoende op het bereik van de leerplandoelen afgestemd zijn.

Deskundigheidsbevordering Pijnpunten in de leerplanrealisatie en leraarafhankelijke benaderingen zijn tot en met vorig schooljaar duidelijk merkbaar. De vakgroep is zich voor een groot deel bewust van de situatie en staat open voor kwaliteitsverbetering. Ze is recentelijk gestart met zelfevaluatie en heeft daarbij onder meer de studieresultaten geanalyseerd en haar werking gescreend in een SWOT-analyse. Ze raadpleegt ook externe (ervarings)deskundigen.

*Overleg
Vorming*

Mede onder impuls van de directie is de vakgroep gestart met bijsturingen. Dit gebeurt onder meer door het uitschrijven van een visie op het vak, de ontwikkeling van leerlijnen en het bewerkstelligen van samenhang in de planning en de uitwerking van de thema's. De eerste stappen naar kwaliteitsverbetering zijn merkbaar, maar toch blijven er pijnpunten merkbaar, zoals onder meer de taal- en rekenoefeningen buiten context en de evaluatiepraktijk. De koppeling van een doelgerichte professionalisering aan de bijsturingsactie is noodzakelijk.

3.1.1.5 Beroepenveld hotel, bakkerij en slagerij van het beroepsvoorbereidend leerjaar Hotel, bakkerij, slagerij (leerplan 2004/050)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Het aanbod is onvolledig. De leerlingenevaluatie beantwoordt onvoldoende aan de validiteitsvereisten.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De school kan niet aantonen dat de leerlingen de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken doordat er nauwelijks (leerlingen)documenten voorgelegd kunnen worden. De planning en uitvoering van het onderwijs- en leerproces vertrekken te weinig vanuit de visie op het beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL) en de algemene doelstellingen van het leerplan en belemmeren bijgevolg een adequate leerplanrealisatie. Bovendien is door een gebrek aan afstemming tussen de vakken, de samenhang en de wisselwerking tussen kennis, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen niet gewaarborgd. Zo worden de leerplandoelen van TV algemene voedingsleer en TV technologie niet doelgericht verbonden met de vier opleidingscomponenten. Ze worden tevens onvoldoende opgevat als functionele ondersteuning van het praktisch handelen van de leerlingen. Bij gebrek aan een duidelijk overzicht van de leerinhouden en aan verwijzingen naar de leerplandoelstellingen en herkenbare leerlijnen, slaagt de vakgroep er te weinig in hiaten en overlappingen in de leerstof te herkennen en weg te werken. Dit geldt onder meer op het vlak van veiligheid, hygiëne en werkorganisatie. Bovendien is er nauwelijks aandacht voor het stroomlijnen van de overgang tussen de leerinhouden van het vak 'techniek' in het eerste jaar en de leerinhouden van het beroepenveld hotel, bakkerij en slagerij.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Voor PV realisatietechnieken wordt het leerproces op materieel vlak goed ondersteund. Op de campus bevinden zich voldoende degelijk uitgeruste vaklokalen om de leerlingen in de verscheidene domeinen te initiëren. De beschikbare infrastructuur en uitrusting worden verantwoord gebruikt. Het beheer van het materieel en de producten is goed georganiseerd. De leerlingen beschikken over aangepaste werkkledij. De lessen TV algemene voedingsleer en TV technologie vinden plaats in een leslokaal dat nauwelijks didactische aankleding heeft. De integratie van ICT en multimedia in de lessen is ontoereikend. Het computerlokaal wordt in de praktijk zelden benut.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De vakgroep kan nauwelijks documenten voorleggen die een afdoende evaluatiepraktijk van de vakken TV algemene voedingsleer, TV technologie en PV hotel staven.

Het beoordelen van praktijkgerichte vaardigheden slagerij gebeurt aan de hand van een zelfontwikkeld evaluatiesysteem dat zowel bij de beoordeling van het dagelijks werk als bij de examens gebruikt wordt. Hierbij gaat zowel aandacht uit naar proces- en productaspecten als naar vakgerichte attitudes. De aanpak is een stap in de goede richting om op een objectieve manier de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen, maar de beoordelingscriteria en de puntenverdeling zijn nog voor verfijning vatbaar.

De quotering van de vorderingen van de leerlingen ten aanzien van PV bakkerij is niet objectief aangezien de evaluatie niet berust op beoordelingscriteria. Bovendien hebben beide geplande examens niet plaatsgevonden. Dit alles maakt dat de (eind)scores onvoldoende informatie opleveren over de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

Uit voorgaande blijkt dat de leerlingenevaluatie over het algemeen niet beantwoordt aan de vereisten van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. De evaluatie biedt tevens onvoldoende fundament voor het in kaart brengen van gedetecteerde talenten en interesses van de leerlingen. Daardoor wordt de oriënterende doelstelling van het BVL in onvoldoende mate ingevuld, namelijk op het einde van het schooljaar een onderbouwd oriënteringsvoorstel aanreiken dat uitgaat van de leervorderingen, de belangstelling en de persoonlijke aanleg van de leerlingen. De leerlingen worden zelden naar een studierichting buiten het eigen aanbod doorverwezen.

Naast het feit dat de leerlingenevaluatie niet voldoet, is er de vaststelling dat leerlingen vooral lage cijfers halen voor TV algemene voedingsleer en TV technologie. Bovendien resulteert dit regelmatig in overzitten of heroriëntering. Een grondige analyse van de evaluatiepraktijk in relatie tot de leerplanvisie en -realisatie dringt zich dan ook op.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De contacten tussen leraren en leerlingen verlopen vlot en spontaan. Er heerst een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect. De begeleiding is doorgaans bemoedigend en getuigt van aandacht en zorg voor alle leerlingen, maar is nog onvoldoende afgestemd op de beginsituatie van de leerlingen. Tijdens de lessen TV worden voornamelijk leraargestuurde werkvormen gehanteerd. Hierbij is er ruimte voor inbreng en interactie. Indien nodig kunnen leerlingen terecht bij de leraren voor extra toelichting. Het gebruik van binnenklasdifferentiatie en het werken aan leerstrategieën zijn nog niet sterk ingeburgerd. De leerlingen krijgen nauwelijks gelegenheid om via ICT opdrachten in groep of zelfstandig leerstofonderdelen te verwerken. Weinig aandacht gaat uit naar aanschouwelijk en levensecht onderwijs. De opbouw en de dekkingsgraad van het studiemateriaal staan nog niet op punt.

De realisatie van de praktijkdoelen gebeurt aan de hand van een selectie van oefeningen en gevarieerde bereidingen, die echter niet altijd op maat van de leerlingen zijn gekozen. Er zijn evenwel weinig documenten beschikbaar die deze verwerking ondersteunen. De praktijklessen verlopen gestructureerd. De leerlingen krijgen terugkoppeling over hun prestaties. Leerlingen die moeite ondervinden bij het uitvoeren van hun opdrachten worden goed begeleid en

ondersteund bij het zoeken naar een oplossing. Zelfevaluatie wordt weinig expliciet aangewend om het leerproces te bevorderen.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Overleg

Vorming

De vakgroepwerking is vooral gericht op het maken van praktische en organisatorische afspraken en is nog te beperkt doordrongen van kwaliteitszorg. Men laat kansen onbenut voor gezamenlijke leerplanstudie en het uitbouwen van (graadoverstijgende) leerlijnen. Er wordt niet systematisch gereflecteerd op de leerplanrealisatie en de leerprestaties, waardoor hiaten een blijvend karakter vertonen. Ook ten aanzien van het systematisch aanpakken van didactische ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, ICT-integratie, procesevaluatie, heeft de vakgroep nog een weg te gaan.

3.1.1.6 Stages huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan O/2/2007/488), en in de derde leerjaren Kinderzorg (leerplan O/2/2007/270 en Thuis- en bejaardenzorg / Zorgkundige (leerplan O/2/2010/269)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden evenwichtig en met voldoende diepgang gerealiseerd. De school beschikt over de minimale materiële vereisten om de leerplandoelstellingen te realiseren. De evaluatiepraktijk is representatief voor de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vakgroep heeft een concrete leerlijn uitgewerkt die steunt op de verscheidene aspecten in de diverse vakkencomponenten van de opleiding.

De school opteert voor alternierende stages in de derde graad Verzorging. Deze zijn per trimester geclusterd aan een stageplaats. In de derde leerjaren Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige organiseert de school drie blokstages. Het stagevolume van Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige was vorig schooljaar niet in overeenstemming met de lessentabel van het leerplan.

Om het curriculum van verzorgende, kinderverzorger en zorgkundige te realiseren wordt voor iedere stageperiode gewisseld van stageplaats en dit in een construerende samenhang. Zodoende bieden de stages voldoende garanties dat de leerlingen de leerplangerelateerde vaardigheden met de nodige progressie kunnen inoefenen tijdens diverse stages.

De school start in het eerste leerjaar Verzorging met alternierende stages rond kindverzorging. Deze worden vervolledigd en uitgediept in de tweede stageperiode. De ouderzorg komt in de laatste stageperiode van het eerste leerjaar aan bod. De zorg voor ouderen wordt vervolledigd en uitgediept in het tweede leerjaar Verzorging. Aan het einde van het tweede leerjaar is er de mogelijkheid om in het kader van de schoolloopbaanbegeleiding een stageplaats rond kindverzorging of ouderzorg te kiezen.

In de derde leerjaren beantwoorden de blokstages door hun chronologische opbouw aan de leerplanvereisten.

In diverse leerlingendocumenten voor de stages zijn zinvolle instrumenten opgenomen. Deze worden nog onvoldoende benut om het stageverloop in zijn totaliteit te ondersteunen en te sturen.

Administratief vertonen de stagedocumenten enkele hiaten. De stagemappen van sommige leerlingen ogen wat chaotisch.

De school heeft stage-activiteitenlijsten opgemaakt. Deze zijn afgestemd op de competentiedocumenten die tevens ook gebruikt worden voor de evaluatie van de stages. Voor een aantal stages is de stageactiviteitenlijst nog te weinig afgestemd op het leerplan. Een kritische aftoetsing van de stage-activiteiten aan de leerplandoelstellingen is noodzakelijk.

Uit de stageschriften blijkt dat de leerlingenstagiairs heel wat leerplan-

gerelateerde activiteiten uitvoeren. De stages bieden een duidelijke educatieve meerwaarde doorheen het curriculum van de opleiding. Mede door de grote professionaliteit van een aantal vakleraren zijn de meeste leerlingen vaardig in het uitvoeren van de diverse zorgtechnieken en beheersen ze een groot deel van de noodzakelijke vakattitudes. Dit blijkt uit de stageverslagen.

De integratie van theorie en de praktijk voor de vakken huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging ondersteunt de diverse activiteiten tijdens de stages. Door het opleggen van doelgerichte taken tijdens de stages wordt het leerresultaat nog versterkt.

De stage-activiteiten worden nog niet voldoende efficiënt geïnventariseerd. Zo vallen de leraren terug op praktijkexamens voor de zorgprocessen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het organisatiemodel van de drie periodes blokstages in de derde leerjaren Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige voorziet niet voor alle vakken in voldoende inhaallessen. Bovendien wordt de effectieve lestijd gehypothekeerd door de vele intra- en extramurale activiteiten, de projecten en excursies, met daar bovenop het hoge aantal dagen voor de evaluatie, de uren studie en het vroegtijdig eindigen van de lesdag. Dit alles zet de leerplanrealisatie erg onder druk. Hierdoor blijft er soms te weinig tijd over om tijdens de lessen terug te koppelen naar de stages en zo in te spelen op remediëring en verdieping van de specifieke technieken.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De uitrusting voldoet voor de vakken verzorging en opvoedkunde. In diverse leslokalen is de ICT-uitrusting een standaard aanwezig.

Voor de component 'voeding' van het vak huishoudkunde voldoet de uitrusting, hoewel er in de lokalen M01 en M02 een afzuiginstallatie ontbreekt. Er is voldoende apparatuur en materialen en de toelevering van verse producten voldoet om de leerplanrealisatie te ondersteunen. De lokalen voor de component 'zorg voor woon- en leefomgeving' van het vak huishoudkunde ogen aftands. Het realiseren van de leerplandoelstellingen (de nummers zes, zeven, zestien en zeventien) is er enkel mogelijk met kunstlicht. Het theorielokaal is niet geschikt voor onderwijs.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Tijdens de stages worden de leerlingen frequent opgevolgd door de stagebegeleiders. De theoretische kennis wordt geëvalueerd via specifieke opdrachten en taken.

Via het uitgebreide competentiedocument is er per stageperiode zowel een tussentijdse als een eindevaluatie. De resultaten ervan worden in een afzonderlijk rapport vermeld. De link met een effectieve meting van de leerplandoelstellingen wordt soms gemist. De leraren vangen dit op met een extra examen voor praktijk. Gelet op de uitgebreide examenperiode in combinatie met examens voor een aantal vakken in de loop van het schooljaar, is de school in overtreding met de regelgeving.

De vakgroep is aanhoudend op zoek naar een passende uitdaging en een actuele invulling voor de geïntegreerde proef. Het huidige concept van de geïntegreerde proef omvat reeds een aantal uitdagende praktijkgerichte aspecten van de opleiding. Het geheel is momenteel erg omslachtig en enorm arbeidsintensief. De resultaten ervan worden afzonderlijk gerapporteerd.

De stages maken geen deel uit van de geïntegreerde proef. De stages en de geïntegreerde proef zijn wel een belangrijk element in de studiebekrachtiging van de leerling.

Leerbegeleiding Over het algemeen wordt het aspect 'taal' goed ondersteund en opgevolgd tijdens de stages. De instromers krijgen een apart takenprogramma.
Preventief
Curatief Door de geborgenheid van het stagegebeuren worden leerlingen met problemen persoonlijk opgevangen. De vakgroep tracht in de mate van het mogelijke de leerbegeleiding aan te passen aan de noden van de individuele leerling. Tijdens de stages is er voldoende aandacht om leerlingen uit te dagen of te remediëren, maar ook om ze feedback te geven. Ze worden voldoende uitgedaagd tot zelfstandig werken.

Deskundigheidsbevordering Het lerarenteam slaagt erin om voor de stages een professioneel samenwerkingsniveau te bereiken.
Overleg
Vorming Een overlegcultuur over een visie op het vak in een gezamenlijke aanpak van leerplandoelstellingen, leerinhouden en vaardigheden, met inachtneming van een progressie doorheen de stages, is ondanks het uittekenen van leerlijnen nog niet optimaal. Leraargebonden worden nascholingen gevolgd, terwijl er nood bestaat aan navormingen over de aanpak van de leerplanrealisatie en over het evalueren ter ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

3.1.1.7 Het Specifiek gedeelte hotel in bso derde graad Wereldgastronomie (leerplan O/2/2003/23)

Voldoet niet

De school kan niet aantonen dat de leerlingen de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken. Het aanbod is onvolledig en de evaluatiepraktijk is onvoldoende representatief voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod Het leerplan krijgt globaal genomen geen kwaliteitsvolle invulling. De doelenrealisatie binnen de verschillende vakken is van wisselende kwaliteit. Er is bovendien onvoldoende afstemming tussen de technische vakken, de praktijkvakken en de stages, waardoor essentiële leerplandoelstellingen niet of nauwelijks aan bod komen. Ook worden de algemene leerplandoelstellingen te weinig systematisch doorgrond.

Het technisch vak hotel bestaat uit drie vakken: bedrijfsmanagement, culinaire technologie en interculinaire initiatie.

Het vak bedrijfsmanagement biedt de leerlingen een uitgebreide initiatie in het beheersen van een correcte HACCP-werking in de horeca. De focus ligt echter te beperkt op het bevorderen van de startcapaciteiten van de leerlingen om hun slaagkansen bij het opstarten en uitvoeren van een zelfstandige bedrijvigheid te vergroten. Zo worden de leerlingen te weinig uitgedaagd om commercieel en economisch te handelen. Het uitvoeren van een kostprijsberekening die rekening houdt met vaste kosten, afschrijvingen en personeelskosten, komt nauwelijks aan bod.

In het vak culinaire technologie krijgen de leerlingen voldoende toelichting over specifieke toestellen die nodig zijn voor diverse principes en bereidingen. De leerlingen krijgen onvoldoende inzicht in de verschillende producten en bereidingstechnieken van de internationale keuken. Weinig aandacht gaat ook uit naar het vergelijken van cultuurspecifieke bereidingswijzen met klassieke toepassingen.

De leerplandoelstellingen van het vak interculinaire initiatie worden onvoldoende geëxploreerd, mede door het beperkt aantal lessen dat hieraan besteed wordt. De invalshoek voor de lessen is bovendien te theoretisch. De leerlingen krijgen onvoldoende kansen om de leerinhouden te verwerken aan de hand van opdrachten en oefeningen. Bepaalde opdrachten zijn bovendien niet

eenduidig geformuleerd waardoor ze hun effect missen. Het samenstellen van gangbare menu's uit andere culturen komt nauwelijks aan bod. Ook wordt te weinig stilgestaan bij typische restaurantgebruiken en gelegenhedsrituelen uit verschillende werelddelen.

Tijdens de lessen PV praktijk bakkerij leren de leerlingen een variatie aan specifieke brood- en gebakspecialiteiten bereiden. De leerstof wordt receptief aangeboden, vaak op basis van recepturen en demonstraties. Leerlingen krijgen te weinig ruimte om specialiteiten van diverse vreemde origine te exploreren en op een creatieve wijze te verwerken. Het omschrijven van esthetische normen in fantasiewerk en de symbolische waarde ervan, komen onvoldoende aan bod. De praktijklessen hotel getuigen van een degelijk niveau. Het aantal georganiseerde praktijklessen hotel is echter veeleer beperkt om voldoende diverse toepassingen uit een representatief aantal geografische streken te leren uitvoeren. De afstemming tussen de praktijklessen en de stage kan geoptimaliseerd worden.

Ondanks het feit dat ICT-gebruik bij het verwerven en verwerken van informatie een wezenlijk deel uitmaakt van het leerplan, wordt hier nauwelijks op ingezet.

De organisatie van de blokstages staat nog niet op punt. De school streeft onvoldoende naar het opvoeren van de moeilijkheidsgraad van de activiteiten en naar de verscheidenheid ervan opdat alle aspecten aan bod komen. Doordat het aantal stageblokken en dus de variatie aan stageplaatsen beperkt zijn, krijgen de leerlingen onvoldoende kansen om zich te oriënteren naar een diversiteit aan uitheemse restaurants. Het stagedossier bevat geen activiteitenlijsten. De leerling beschikt bovendien niet over een stageschrift waarin alle stageactiviteiten worden bijgehouden. De begeleiding van de leerlingen op de stageplaats is veeleer beperkt. De zelfevaluatie van de leerlingen wordt door de stagebegeleiders onvoldoende benut om de leerlingen te ondersteunen in hun leerproces.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De school heeft duidelijk inspanningen geleverd om te investeren in een infrastructuur en uitrusting die voldoen aan de vereiste hygiënenormen. Sommige leraren maken voor de technische vakken gebruik van het informaticalokaal. Toch blijven de mogelijkheden tot integratie van ICT in de lessen beperkt. Het flexibel aanwenden van ICT en andere informatiebronnen zijn een aandachtspunt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	Globaal genomen is de leerlingenevaluatie onvoldoende valide. De evaluatiepraktijk is in alle vakken te weinig afgestemd op de leerplanvisie en -realisatie. De evaluatie van de technische vakken beperkt zich hoofdzakelijk tot twee examens. Er zijn nauwelijks tussentijdse evaluatiegegevens beschikbaar. Bijgevolg geeft de evaluatie geen duidelijk beeld van de bereikte doelstellingen en laat ze niet toe de progressie te inventariseren of eventueel optredende problemen te detecteren. De examens TV interculinaire initiatie peilen quasi uitsluitend naar kennis. De vragen zijn niet altijd eenduidig, soms van een lager cognitief niveau en niet representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen. De antwoorden worden tevens zeer mild beoordeeld. De examens van TV bedrijfsmanagement en TV culinaire technologie bevatten toepassingsgerichte vragen die focussen op realiteitsgerichte contexten. Het

geheel is echter te beperkt om het bereiken van de leerplandoelstellingen na te gaan.

De evaluatie van praktijk bakkerij is onvoldoende transparant, representatief en betrouwbaar. Aan de hand van een zelfontwikkeld evaluatiesysteem worden het leerproces, de leerprestaties en de vakgerichte attitudes van praktijk hotel beoordeeld en voorzien van commentaar. De evaluatiegegevens bieden onvoldoende garanties dat de leerlingen de leerplandoelstellingen met de noodzakelijke diepgang beheersen.

De vakgroep kan weinig documenten voorleggen die een afdoende evaluatie van de stage kunnen staven. Dit maakt dat de puntenscores onvoldoende informatie opleveren over de mate waarin de leerlingen de doelstellingen beheersen.

De geïntegreerde proef is kwaliteitsvol. Een informatiebundel geeft duidelijk de verwachtingen, richtlijnen en evaluatiecriteria weer. De proef omvat diverse deelopdrachten die de verschillende vakken van het specifiek gedeelte integreren en die nauw aansluiten bij het profiel van de opleiding. Voor de evaluatie van de geïntegreerde proef ontwikkelde de vakgroep een verdienstelijk evaluatie-instrument. De evaluatiecriteria en puntenverdeling staan nog niet op punt. Zo krijgen de meest essentiële aspecten verhoudingsgewijs een te beperkt aandeel in de eindbeoordeling. De geïntegreerde proef wordt beoordeeld door de vakleraren, evenals door externe deskundigen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen in een aangenaam en veilig leerklimaat. De relatie met de leerlingen is respectvol en motiverend. De drempel om vragen te stellen of problemen aan te kaarten is laag. De leraren kaderen de leerinhouden tijdens de lessen binnen de context van de dagelijkse horecapraktijk en de sociale werkelijkheid om de leerinhouden bevattelijk te maken en de taakbetrokkenheid van de leerlingen te verhogen. Leraarafhankelijk wordt echter te beperkt gebruik gemaakt van eigentijdse en gevarieerde werkvormen om de leerlingen uit te dagen en hen te laten groeien in competentie. Leerlingen krijgen weinig gelegenheden om via (ICT-)opdrachten in groep of zelfstandig leerstofonderdelen te verwerken. De zelfontwikkelde leerlingendocumenten zijn doorgaans onvoldoende gestoffeerd om de leerinhouden integraal en evenwichtig te behandelen. Sommige cursussen missen een duidelijke structuur en consecutieve opbouw en bieden bijgevolg weinig ondersteuning aan het leerproces van de leerlingen.

De theorie is te veel een losstaand element in de opleiding. De mogelijkheden die het leerplan biedt voor integratie van de theorie in de praktijk worden onvoldoende benut. Bovendien wordt een behoorlijk aantal lessen van de technische vakken ingevuld met de voorbereiding van de geïntegreerde proef of de stages, waardoor de effectieve lestijd te summier is om alle leerplandoelstellingen afdoende te doorgronden.

Deskundigheidsbevordering

*Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming*

Momenteel beperkt het overleg binnen de vakgroep zich tot het maken van afspraken over organisatorische en praktische zaken in de opleiding. Wat betreft een systematische aanpak van de uitwerking van en de afstemming tussen de vakken op basis van een schooleigen en leerplangerichte visie, heeft de vakgroep nog een weg te gaan. De vakgroep mist een pedagogisch-didactische en organisatorische aansturing en opvolging.

Onder impuls van de directie zijn vorig schooljaar een aantal initiatieven opgestart rond competentiegericht evalueren. Deze dienen door de vakgroep nog verder geïmplementeerd te worden.

3.1.1.8 Het specifiek gedeelte in tso derde graad Farmaceutisch-technisch assistent (leerplan O/2/2012/300)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden goed tot zeer goed gerealiseerd. De evaluatie is transparant en valide en de leerlingresultaten zijn behoorlijk tot uitstekend.

Onderwijsaanbod	De vaststellingen hebben betrekking op de vakken apotheek (farmaceutische plantkunde, farmaceutische technologie, geneesmiddelenleer, parafarmacie met cosmetologie en voedingsleer als invulling, toxicologie, tarificatie en wetgeving), toegepaste biologie, toegepaste chemie, toegepaste fysica, alsook op de voorbereiding van geïntegreerde proef en op de stage.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leerplannen worden degelijk en leerplangericht afgewerkt, met aandacht voor de opgelegde leerlingenpractica. Tussen de apotheekvakken is er een zeer goede samenhang die de realisatie van het opleidingsprofiel versterkt. Deze samenhang is er ook met toegepaste biologie en toegepaste chemie. Met toegepaste fysica is dat nauwelijks het geval, maar dat is te wijten aan het leerplan dat er weinig aandacht aan schenkt.

De voorbereiding op de geïntegreerde proef (GIP) en de organisatie en opvolging van de wettelijk verplichte stage zijn voorbeelden van goede praktijk. De stage in een apotheek zorgt ervoor dat de leerlingen het werk in een officina in al zijn facetten leren kennen.

Door de goede leerplanrealisatie en de kwaliteitsvolle stage beantwoordt de opleiding ruimschoots aan de wettelijke vereisten van het 'Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast'.

Uitrusting	De school heeft behalve voor toegepaste fysica, goed uitgeruste vaklokalen. Het lokaal voor de apotheekvakken en het chemielabo werden recent vernieuwd en voldoen aan de vereisten van het leerplan. De renovatie van het fysica-lokaal is voor dit schooljaar gepland zodat ook de lessen van dit vak in optimale omstandigheden zullen kunnen verlopen.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

De leraren kiezen ervoor om de leerlingen handmatig te leren tarifieren omdat ze daardoor meer inzicht verwerven in de correcte procedure. Voor het digitaal tarifieren zal de school een beroep doen op de uitrusting van een externe organisatie. Tijdens hun stage kunnen de leerlingen die kennis in een reële situatie toepassen en verfijnen.

Leerbegeleiding	De bezieling en de gedrevenheid waarmee de leerlingen les krijgen, zorgt voor een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Het stimuleert de leerlingen en zet hen aan tot meewerken en studeren.
<i>Preventief</i>	
<i>Curatief</i>	

De leraren hanteren een goede mix aan werkvormen voor leerstofaanbod, instructie en leerlingenwerk: in de overwegend kennisgerichte vakken (farmaceutische plantkunde, geneesmiddelenleer, parafarmacie, toxicologie en wetgeving) overheerst de doceervorm en wordt het onderwijsproces sterk gestuurd via doelgerichte leergesprekken. Actief leren komt vooral voor in de meer vaardigheidsgerichte vakken (farmaceutische technologie en tarificatie) en uiteraard tijdens de stage. In de natuurwetenschappelijke vakken komt het

probleemoplossend denken dan weer frequenter aan bod.

Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen steeds bij hun leraren terecht, zowel tijdens als buiten de lessen.

Evaluatiepraktijk
Volledigheid
Transparantie
Beheersingsniveau

De evaluatie is representatief voor het leerplan en is transparant en voldoende valide om het bereiken van de doelstellingen te meten. De moeilijkheidsgraad van de opgaven is afgestemd op het peil van de leerlingen, maar blijft wel van een gepast beheersingsniveau voor de opleiding. Naast kennis en vaardigheden toetst men bij de leerlingen ook het bereiken van een aantal sleutelcompetenties. Voor de vereiste attitudes en de handelingen waarmee een apotheker een farmaceutisch-technisch assistent kan belasten, hanteert men een permanente evaluatie. De geïntegreerde proef wordt correct volgens de voorschriften afgenomen.

De leerlingresultaten zijn behoorlijk tot uitstekend in beide leerjaren. Vorig schooljaar kwam er op jaarbasis voor geen enkel van de vermelde vakken een tekort voor.

3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid Doelgerichtheid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De school tracht het VOET-beleid te integreren in de globale schoolwerking en het zo te laten aansluiten bij het opvoedingsproject van de school. De schoolleiding treedt stimulerend en faciliterend op. De school stelt een aantal sleutelcompetenties centraal in het onderwijskundig leerproces van de jongeren. De betrachting is om de maatschappelijke zelfredzaamheid van de jongeren te verhogen. Hiertoe organiseert ze diverse extra-curriculaire activiteiten. De bijdrage aan de VOET van deze activiteiten en van een aantal projecten wordt in kaart gebracht. Daarnaast worden de leraren aangemoedigd om de VOET te integreren in hun curriculum. De projectfiches en de overzichten op schoolniveau tonen aan dat de school bewust omgaat met de VOET-werking.
Beleid Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat voor wat het kunnen nastreven van de VOET betreft. De schoolleiding treedt stimulerend en faciliterend op. Ze informeert het schoolteam via pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen over de VOET-werking en de inspanningsverplichting. De VOET zijn globaal en graadoverstijgend geformuleerd. Werken aan de VOET gebeurt in de vakken, de projecten, de stages en de extra-curriculaire activiteiten. De schoolleiding lijst jaarlijks de nagestreefde VOET op en stelt eventuele hiaten vast. Er is een draagvlak voor het bewust koppelen van projecten aan VOET en voor het inventariseren vanuit de vakken. De school heeft veel aandacht voor de brede vorming van de leerlingen. Vier keer per schooljaar ontvangen de leerlingen een competentierapport met een beoordeling van hun sleutelvaardigheden (leer- en leefhouding). Dit competentierapport ondersteunt en onderbouwt de globale (eind)beoordeling van de leerlingen.
Beleid Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. De school heeft in 2010 de globale VOET-werking geëvalueerd en vervolgens ondergebracht in een nieuw ordeningskader. In dit ordeningskader worden de contexten gecombineerd met de gemeenschappelijke stam en krijgt

het leren leren een ondersteunende rol.

Uit de analyse van het VOET-bereik blijkt een goede dekkingsgraad en diepgang. De inspanningen op vakniveau worden niet integraal geregistreerd, maar een aantal vakken worden vanuit het beleid wel aangezet om een verhoogde aandacht voor de VOET op te brengen.

Beleid Ontwikkeling	Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven met nog enkele werkpunten op het vlak van breedte en/of effectiviteit. Sinds de vorige doorlichting door de onderwijsinspectie in 2004 heeft de school zichtbare en doelgerichte inspanningen geleverd voor de VOET-werking. Sinds vorig schooljaar zijn transversale vakgroepen actief die moeten leiden tot een verhoogde aandacht voor projectwerking en voor het nastreven van de vakoverstijgende competenties bij de leerlingen. De verantwoordelijkheid voor het nemen van initiatieven voor een verdere professionalisering ligt bij de vakgroepen.
Uitvoering Politiek-juridische samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school wil haar leerlingen vormen tot actieve burgers die op een constructieve manier deelnemen aan een democratische samenleving. De multiculturele samenstelling van de leerlingenpopulatie vormt een goede basis om te werken aan thema's rond verdraagzaamheid, respect en culturele diversiteit. Uit een analyse van de dekkingsgraad blijkt dat deze thema's vooral in de derde graad aan bod komen. De projectwerking speelt een belangrijke rol in het nastreven van de betrokken eindtermen. Een aantal extra-curriculaire activiteiten richten zich op herinneringseducatie, inzicht in ons democratisch bestel en het respecteren van rechten en plichten in onze maatschappij. Op klasniveau wordt vooral een bijdrage verwacht van de vakken geschiedenis, project algemene vakken en de levensbeschouwelijke vakken.
Uitvoering Sociorelationele ontwikkeling	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De regelmatige rapportering over het bereiken van de sleutelcompetenties door de leerlingen speelt een centrale rol in het respecteren van regels, afspraken en respect binnen interactie en relaties. Ook het schoolreglement draagt bij tot het leren naleven van duidelijke afspraken binnen de sociorelationele context van de school. De school stelt voorop dat de ontwikkeling van sociale vaardigheden een onderdeel vormt van het totale opvoedingsproces en een belangrijke voorwaarde is om een constructieve leeromgeving te creëren. Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze hierin een voorbeeldfunctie te vervullen. De talrijke projecten en de organisatie van extra-curriculaire activiteiten dragen in sterke mate bij tot het nastreven van deze eindtermen. De inbreng voor deze eindtermen op vakniveau is veeleer impliciet. Ontwikkelingsgericht werd vanuit de transversale vakwerkgroepen gekozen voor een nieuw project rond seksuele en relationele vorming in de tweede graad.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het Stedelijk Onderwijs wil voor de organisatie van het welzijnsbeleid vooral eenheid en samenwerking creëren. Daarom heeft het beleid gekozen voor een indeling in divisies volgens de onderwijsniveaus. Sinds 1 september 2014 zijn de twee scholengemeenschappen (Noord en Zuid) gefusioneerd tot één scholengemeenschap (Stedelijk Lyceum) en ondergebracht in de divisie secundair onderwijs. Deze heeft een eigen opdracht, werking, structuur en stelt een beleidsplan op. De divisie wordt geleid door één divisiedirecteur om maximale eenheid van het beleid na te streven.

De dienst Patrimonium en de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (IDPB) ondersteunen de divisie. Zij volgen de verslagen van de externe diensten op en geven hierbij advies. Eveneens plannen zij acties om de bewoonbaarheid en veiligheid in de scholen te verbeteren. Uit het onderzoek Bewoonbaarheid, Veiligheid en Hygiëne (BVH) blijkt dat de ondersteuning en de advisering van de interne preventiedienst aan de directies nog niet optimaal verlopen. Per vestigingsplaats is er een lokale preventiemedewerker die fungeert als contactpersoon voor de IDPB en de dienst Patrimonium.

De organisatie en de uitvoering van het welzijnsbeleid zijn geïntegreerd in het algemeen beleid, zowel op school- als op divisieniveau. Het centrale beleid streeft naar een transparant BVH-beleid waarbij renovatie en nieuwbouwprojecten centraal staan. Verder wordt er volop ingezet op attitudewijziging en vorming van het personeel aangaande BVH. Verschillende acties zijn in de meerjarenplanning op centraal niveau opgenomen en worden door diverse verantwoordelijken opgevolgd.

Uit het onderzoek blijkt dat door het gebruik van verscheidene planningsdocumenten (Metis-square, globale preventieplannen, actieplannen ...) de lokale verantwoordelijken niet altijd zicht hebben op de geplande en de reeds uitgevoerde taken door het centrale niveau. Het afgelopen jaar is sterk ingezet op de verbetering van de communicatie tussen het centrale niveau van het Autonoom Gemeentebedrijf (AGB) van het Stedelijk Onderwijs en de scholen, maar dit verloopt nog steeds niet optimaal. De school is nog onvoldoende op de hoogte van de stand van zaken van de werken gepland door de dienst Patrimonium. Het beleid maakt zich sterk dat na de operationalisering van Metis-square, de scholen een totaal beeld zullen krijgen op de beheersing van de risico's.

De inspraak van de werknemers in het welzijnsbeleid wordt voor het Stedelijk Onderwijs geregeld via het Speciaal Overleg Comité (SOC). Dit comité vergadert op regelmatige tijdstippen. Op het niveau van de school worden een globaal preventieplan (GPP) en jaarlijks actieplan (JAP) opgesteld door de lokale werkgroepen voor preventie. Nieuwbouwconcepten en grote renovaties zijn in aparte AGSO-/patrimoniumprojecten opgenomen. De documenten die voorgelegd worden aan het SOC, zijn meestal de acties opgesteld door de dienst Patrimonium en zijn vooral beperkt tot de investeringsdossiers voor het AGB van het Stedelijk Onderwijs. Het GPP en JAP, opgesteld op schoolniveau, worden nauwelijks aan het SOC kenbaar gemaakt. De onderwijsinspectie heeft echter wel bedenkingen bij het toekennen van de prioriteiten en de wijze waarop enkele vooropgestelde streefdata zijn bepaald. De prioriteitenbepaling is doorgaans onvoldoende gebaseerd op duidelijke criteria of risicoanalyses.

De school beschikt over drie vestigingsplaatsen, waarvan alleen de hoofdvestigingsplaats 'campus Harmonie' in de Lamorinièrestraat 248 en de gebouwen op campus Mercator in de Lamorinièrestraat 16 werden bezocht. De vestiging in de Lange Beeldekensstraat 267 (HBO 5) maakte geen onderdeel uit van deze controle.

De school gaat op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen.

Het GPP en het JAP zijn gestructureerd opgebouwd op basis van intern uitgevoerde controles en de

bevindingen van de meeste externe diensten. De school kan met de concreet en realistisch uitgewerkte plannen en de voorziene budgetten aantonen dat de uitvoering van de acties zal volgen. Toch zijn er nog mogelijkheden om het planningsdocument te optimaliseren. Zo is het JAP te uitgebreid opgevat en zijn de inschattingen van de risico's en de streefdata op het GPP te weinig gebaseerd op duidelijke criteria. Uit de gesprekken blijkt ook dat er aandacht is voor compenserende maatregelen die de situatie minimaal verbeteren in afwachting van een oplossing ten gronde.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de IDPB (preventieadviseur) en de externe dienst, blijkt dat er enkele tekorten op het vlak van woonbaarheid, veiligheid, gezondheid en hygiëne werden opgemerkt. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt en de meeste andere zijn gepland. De vaststellingen in de documenten van deskundigen, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte.

Op campus Harmonie bevat de didactische keuken in M03 geen centrale gasafsluiter. De lokalen M01 en M02 zijn niet van wasemkappen voorzien. Het theorielokaal voor huishoudkunde beschikt niet over natuurlijke verlichting. Het aanpalende strijkatelier vertoont op diverse plaatsen schimmelvorming. Bijgevolg zijn momenteel beide lokalen niet geschikt als leslokaal. Op de speelplaats is er op enkele plaatsen kans op valgevaar. De compartimentering moet eveneens nog worden aangepakt.

Op campus Mercator functioneren enkele branddeuren niet optimaal. De noodladder aan de gevel van de gebouwen B en C garandeert geen vlotte evacuatie. Het plaatsen van noodtrappen is wel voorzien in de planning.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne dient de school nog enkele verbeteringen aan te brengen. De toiletten jongens/meisjes zijn niet overal gescheiden. Hoewel er voor de meisjes onvoldoende toiletten zijn op campus Harmonie, meldt de directie dat dit niet tot overlast voor de leerlingen leidt. Op campus Mercator (blok B) zijn geen schotten geplaatst tussen de urinoirs. Op dezelfde locatie zijn de kleedkamers jongens/meisjes van de turnzaal niet gescheiden.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoorde en wegwerkte, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen, voor het wegwerken van de resterende tekorten.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De leerbegeleiding is ingebed in een schoolbrede visie op leerlingenzorg. Alle onderdelen van de leerlingenbegeleiding en de GOK-werking zijn gestoeld op duidelijke doelstellingen. Gelet op de heterogeniteit van de leerlingenpopulatie en de instroom van maatschappelijk kwetsbare jongeren, zet de school consequent in op een positief leer- en leefklimaat, sleutelcompetenties, taalvaardigheid, loopbaanbegeleiding, preventie en remediëring van socio-emotionele problemen en leerproblemen. Optimale ontplooiingskansen voor elke leerling en maatwerk afgestemd op individuele noden en behoeften zijn daarin essentiële uitgangspunten.

De doelstellingen zijn voor elk onderdeel van de leerlingenbegeleiding in handelingsgerichte procedures en actieplannen geoperationaliseerd. De plannen bevatten acties voor preventieve en remediërende zorg. Er zijn afspraken over de aanpak op leraren- en vakniveau, het schoolniveau en de ondersteuning door het CLB of externe instanties. De preventieve leerzorg is gekoppeld aan sleutelcompetenties en de vakoverschrijdende eindtermen leren leren, zijn uitgeschreven in leerlijnen voor de drie graden. Deze laatste worden aangeboden op schoolniveau en dienen verder op vakniveau geconcretiseerd te worden. De curatieve leerbegeleiding voorziet in aangepaste begeleidingstrajecten naargelang van de leerproblemen of specifieke leerstoornissen. De opeenvolgende fasen van detectie, diagnose, begeleiding, remediëring en opvolging zijn volledig uitgeschreven. De rol van alle betrokkenen op vak- en schoolniveau is daarin duidelijk bepaald.

Dankzij de frequente communicatie en overlegmomenten, de grote bereikbaarheid van alle verantwoordelijken en een degelijk uitgewerkt leerlingvolgsysteem is er in de laatste jaren een breed draagvlak voor de aanpak van de leerlingenzorg tot stand gebracht.

Ondersteuning De school structureert de leerlingenbegeleiding via een kader van begeleiders en coördinatoren en via uitgeschreven actieplannen en procedures voor elk onderdeel van de leerlingenzorg. In het teken van leerbegeleiding zijn er op schoolniveau heel wat ondersteunende acties: onder meer een beginsituatiebepaling voor de taal- en rekenvaardigheden van de nieuwe leerlingen, begeleidingstrajecten voor leerproblemen en -stoornissen, een aanbod van leerlijnen leren leren, gestructureerde remediëring voor een aantal vakken, gestructureerd overleg over leerlingen met leerproblemen, ...

De begeleiders en coördinatoren ondersteunen de eerstelijnsfunctie van leraren en klastitularissen en vervullen zelf een belangrijke rol in de tweedelijns hulp. De school biedt hen voldoende gelegenheid om zich op dit vlak te professionaliseren. Dankzij frequent overleg en transparante registratie in een goed gestructureerd leerlingvolgsysteem slaagt de school erin de verschillende acties en de inbreng van alle betrokkenen op elkaar af te stemmen. Communicatie met de ouders is daarmee onlosmakelijk verbonden. Er is een nauwe samenwerking met het CLB. Voor complexe problemen doet de school

geregeld een beroep op de hulp van externe organisaties.

Doeltreffendheid De school volgt de doeltreffendheid van de acties m.b.t. de leerbegeleiding op. Voor enkele onderdelen doet zij dit op een systematische manier: voor de opvolging en analyse van de leerprestaties en attestering van de leerlingen, voor de opvolging van het aantal tuchtmaatregelen en het aantal betwistingen van studiebekrachtiging of uitsluiting, voor de opvolging van het te laat komen van de leerlingen (sleutelcompetenties), voor de opvolging van de effecten van remediëring op het niveau van de individuele leerling, ...

In de werk- en overleggroepen, waarin de begeleiders en coördinatoren actief zijn, zijn er geregeld reflectie- of zelfevaluatiemomenten. De uitgeschreven actieplannen maken het mogelijk de realisatie van de doelstellingen en actiepunten concreet op te volgen. Ook in het kader van de GOK-werking is er, waar nodig, voldoende aandacht voor zelfevaluatie en bijsturing van de acties.

In geval van signalen van leerproblemen of algemeen tegenvallende studieresultaten voor bepaalde vakken onderneemt de school remediërende acties op vak- of lerarenniveau. Waar nodig worden vakgroepen aangestuurd tot zelfevaluatie en bijsturing van de onderwijs- en evaluatiepraktijk. Individuele leraren krijgen ondersteuning van een coach. Die helpt de vakleraar bij de integratie van gepaste leerbegeleiding in de onderwijspraktijk.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de leerbegeleiding nog niet in alle vakken volledig afgestemd is op de doelstellingen en acties, vermeld in de actieplannen. In de meeste vakken slagen de leraren er wel in een positief leer- en leefklimaat te creëren. De meeste leraren geven voldoende informatie over wat leerlingen moeten kennen en kunnen, geven feedback op leerprestaties en organiseren remediëring. Vooral op het vlak van preventieve leerbegeleiding en de toepassing van 'leren leren' blijven er werkpunten. In nog niet alle vakken zijn de leerlijnen 'leren leren' voldoende geoperationaliseerd in het onderwijs- en leerproces. In de vakken waar de leerlingenevaluatie niet optimaal bij de leerplandoelen aansluit, is remediëring van tegenvallende resultaten evenmin optimaal op het beheersen van leerplandoelen afgestemd.

Ontwikkeling Uit de actieplannen blijkt dat sommige doelstellingen en acties nog in ontwikkeling zijn. Dit zijn veelal actiepunten m.b.t. de samenhang tussen het vakniveau en het schoolniveau. Opvolging, reflectie en zelfevaluatie leiden eveneens tot bijsturingen in de actieplannen. Dit alles levert een duidelijk merkbare dynamiek op in de aanpak van de leerbegeleiding en in de afstemming van het schoolniveau op het vakniveau.

Dit proces gaat niet optimaal gepaard met prioriteitenstelling in de professionalisering. Aan de realisatie van de actieplannen zijn weinig expliciete professionaliseringsnaden op leraren- en vakniveau gekoppeld. Een dergelijke koppeling gebeurt wel op individueel niveau naar aanleiding van functioneringsgesprekken.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het schoolbeleid heeft de voorbije schooljaren als prioritaire doelstelling het nastreven en het realiseren van competenties door de leerlingen gesteld. Gekoppeld hieraan is het uitgangspunt voor de evaluatiepraktijk het breed evalueren. Vaardigheden en attitudes spelen naast kennis een belangrijke rol in het leerproces. De school heeft een aantal initiatieven genomen om meer aandacht te schenken aan de competenties binnen het leer- en evaluatieproces. Naast het vakkenrapport ontvangen de leerlingen vier keer per schooljaar een competentierapport waarin de beoordeling van de leer- en leefhouding centraal staat. Voor de stages, de projecten en de geïntegreerde proef zijn binnen een aantal studierichtingen van de derde graad competentieprofielen uitgewerkt die aansluiten bij het opleidingsprofiel. Een aantal vakken of clusters van vakken hebben eveneens de weg van de competentieontwikkeling ingeslagen. Het evaluatiebeleid neemt binnen dit veranderingsproces een belangrijke plaats in. Het schoolbeleid is zich ervan bewust dat nog niet alle vakken en studierichtingen voldoende mee zijn met het competentiegericht denken en evalueren.

Bijna voor alle vakken binnen alle leerjaren worden examens georganiseerd. Het evaluatie- en het rapportstelsel zijn afgestemd op de verschillende graden en onderwijsvormen. De verhoudingen tussen het dagelijks werk en de examens verschillen naargelang de onderwijsvorm en graad. Het is binnen een aantal vakken niet of niet voldoende duidelijk hoe de competentiegerichtheid gerelateerd staat tot een systeem waarin summatieve evaluatie en examens sterk aanwezig zijn.

De deliberatieprocedure is gebaseerd op de regelgeving en staat beschreven in het schoolreglement. De studiebekrachtiging gaat uit van een prospectieve deliberatiehouding die rekening houdt met de globale vorming van de jongere.

Ondersteuning Een leidraad voor het evaluatiebeleid en een procedure voor de deliberatie ondersteunen de evaluatieactiviteiten. Zowel de leraren als de leerling en de ouders zijn voldoende geïnformeerd over het evaluatie- en deliberatiegebeuren via het schoolreglement en via visie- en procedureteksten. Een stappenplan en een voorbereidende fase moeten zorgen voor een vlot verloop van de deliberatie. De beoordeling van de stages en geïntegreerde proeven worden ondersteund door uitgewerkte criteria voor de te verwerven competenties.

Het schoolbeleid onderstreept naast het beoordelend aspect van de evaluatie het belang van het ondersteunend aspect. Evaluatie moet het leerproces van de lerende in totaliteit (breed) ondersteunen. Over de validiteit en de representativiteit van de evaluatie voor de leerplandoelen zijn er weinig expliciete afspraken gemaakt. De vakgroepen of de individuele leraar draagt hiervoor de verantwoordelijkheid.

Over de leer- en leefhouding wordt gerapporteerd via een competentierapport dat de bedoeling heeft het cijferrapport te ondersteunen. De rapportering verloopt via een digitaal rapportstelsel. Het is een overzichtelijk document met ruimte voor commentaar.

Doeltreffendheid Het bewaken van de validiteit en de leerplangerichtheid van de evaluatie behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakgroepen. De opvolging door het schoolbeleid is voorlopig beperkt tot het inpikken op bepaalde signalen en mogelijke problemen. Om tot een brede evaluatiepraktijk te evolueren, stimuleert het beleid de implementatie van het competentiegericht evalueren. De vakgroep en de leraren worden met beleidsimpulsen aangemoedigd om over competentiegericht onderwijs na te denken. De weg van de geleidelijkheid wordt bewandeld.

De deliberaties verlopen zorgvuldig en toekomstgericht. Er zijn duidelijk gecommuniceerde uitgangspunten en principes. De motiveringen voor een C- of B- attest bevatten naast de resultaten voor de vakken waarop de leerling een tekort haalde, de gegevens over de remediëring die de school heeft aangeboden, een verslag over de studiehouding van de leerling en het sleutelcompetentierapport. Dit geheel vormt tevens de bron voor de deliberatie. Het beleid volgt de evaluatie- en deliberatiegegevens nauwgezet op. De analyse van de resultaten op vakniveau hebben al geleid tot bijstellingen.

Uit het erkenningsonderzoek komt een vrij divers beeld van de evaluatiepraktijk naar voor. In enkele gevallen beantwoordt de leerlingenevaluatie niet voldoende aan de vereisten van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. De evaluatiepraktijk is dan tevens te weinig afgestemd op de leerplanvisie en -realisatie. In een aantal andere gevallen is competentiegericht evaluatiemateriaal ontwikkeld. Vooral voor de beoordeling van de stages, de geïntegreerde proeven en de projecten wordt dit materiaal doelgericht en met zichtbare effecten ingezet.

Het aantal evaluatiedagen ligt voor de meeste leerjaren en studierichtingen vrij hoog. Zeker wanneer herhalingslessen en voorexamens worden meegerekend, overstijgt de evaluatietijd in sommige studierichtingen de wettelijk toegelaten bovengrens van 60 halve dagen. Uitgestelde beslissingen worden in uitzonderlijke en individuele gevallen toegekend, zoals de regelgeving dit voorschrijft.

Ontwikkeling De voorbije schooljaren trachtte de school het competentiegericht onderwijzen en evalueren te introduceren en te stimuleren. Enkele studierichtingen hebben initiatieven genomen en voorbeelden van goede praktijk uitgewerkt. Een aantal andere zijn echter nog onvoldoende mee geëvolueerd. De schoolleiding is zich bewust van het belang van het evaluatiethema en heeft zich voorgenomen om er ook volgend schooljaar prioritaire aandacht aan te besteden. Het beleid staat tevens voor de uitdaging om de vakgroepen verder aan te sturen en op te volgen. Een andere uitdaging is om de interne en externe nascholing rond het thema te verruimen, zodat eenzelfde visie over en eenzelfde realisatie van het evalueren van de competenties kan worden verkregen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Besluitvorming, Kwaliteitszorg, Leiderschap, Visieontwikkeling	De directie is enkele jaren geleden gestart in moeilijke omstandigheden. Diverse contextfactoren hadden nadelig ingewerkt op het onderwijskundig en het pedagogisch klimaat en op het personeelsbeleid van de school. De aanpak van het huidige directieteam heeft rust gebracht in de verschillende vestigingen van de school, maar heeft evenzeer een dynamiek op gang gebracht waarvan de eerste resultaten zichtbaar zijn. De dagelijkse leiding is in handen van het directieteam. Binnen het directieteam is er een duidelijke taakverdeling. Op beleidsniveau is er een directiecomité. Dit bestaat uit de schooldirecties en het middenkader; het is tevens het strategisch team van de school. Hoewel er voor iedere vestigingsplaats een organigram met een taakverdeling is uitgewerkt, mist de taakinvulling ervan momenteel enige daadkracht. De aansturing en opvolging van de leerplanrealisatie, de inhoudelijke invulling en administratieve afhandeling van de stages gebeuren niet gelijkgericht in alle vestingen en vertonen ernstige kwaliteitsverschillen.
---	---

De grote uitdaging wordt dan ook het streven naar het op punt stellen van een doelgerichte leerplanrealisatie voor alle vestigingsplaatsen, met als referentiekader de deskundigheid van de leraar en de vakgroep, rekening houdend met de inputkarakteristieken van de leerlingenpopulatie. Het antwoord daarop ligt vervat in een strategisch beleidsplan dat recentelijk werd bijgestuurd en vervolledigd.

Via het opzetten van structuren en het aansturen van diverse onderwijskundige processen tracht de schoolleiding haar beleid gestalte te geven. Ook door te borgen wat goed is en via de weg van de geleidelijkheid tracht de schoolleiding de diverse aspecten van het strategisch beleidsplan te implementeren. Door diverse determinanten verloopt dit proces met verschillende snelheden en soms te langzaam. Ondanks dit gegeven zijn er al een aantal effecten merkbaar. Deze situeren zich vooral op niveau van leerbegeleiding en leerzorg maar ook op het gebied van orde en tucht.

Het personeelsbeleid werd destijds overwegend aangestuurd vanuit een hogere beleidsstructuur. Momenteel is er een krachtig personeelsbeleid uitgewerkt, dat steunt op een reeks duidelijke verwachtingen en functiebeschrijvingen. Via een dataverzameling, klasbezoeken en functioneringsgesprekken worden leraren aangezet om hun professionaliteit te optimaliseren. De resultaten van deze initiatieven worden door de schoolleiding opgevolgd.

Het beleid van de school vindt haar inspiratie in het opvoedingsproject van het schoolbestuur en concretiseert deze, rekening houdend met haar context, in een duidelijke visie op actueel onderwijs. De schoolleiding vertaalt deze visie naar het strategisch beleidsplan als ondersteuning van het onderwijskundig beleid. De school verfijnt dit verder in haar onderwijskundig opvoedingsproject. Ze profileert zich nadrukkelijk als een school met een maatschappelijke functie in Antwerpen. Dit is meteen ook de reden waarom leerlingenzorg een belangrijk aandachtspunt is in de school en dit reeds grondig uitgebouwd is in de schoolwerking. De school accentueert haar specifiek profiel ook in haar externe communicatie, onder meer via de schoolwebsite.

De concretisering van het schoolbeleid en de besluitvorming ervan verlopen in een open participatieve sfeer. Dit zowel op het niveau van de vestigingen als op

schoolniveau, waarbij buiten de formele leraren- en personeelsgeledingen ook de leerlingen en de ouders worden betrokken. Het opstarten van diverse processen, het intensifiëren en het aansturen van een aantal vak- en andere werkgroepen passen binnen de werking van deze beleidsvisie, waarbij de schoolleiding het overzicht bewaakt. De formele en informele informatiedoorstroming ervan verloopt via de geijkte kanalen. Door op regelmatige tijdstippen de efficiëntie van het overleg en de besluitvorming te evalueren, tracht men de doelmatigheid ervan te verbeteren.

Op het vlak van kwaliteitszorg verzamelt de school heel wat gegevens. Deze worden gebruikt voor het analyseren en verbeteren van de schoolwerking. De aandacht voor de zorg en de archivering van heel wat leerlinggebonden documenten voor een aantal vakken ondersteunt de aanpak van de kwaliteitszorg. Een gestructureerde aanpak van de interne kwaliteitszorg is recent opgestart. Het gebruik van het leerlingvolgsysteem wordt beleidsmatig opgevolgd. Hierdoor wordt erg gefocust op de leerlingenzorg en het rendement ervan.

Een aantal vakgroepen heeft een SWOT-analyse gemaakt, die reeds resulteerde in een aantal concrete (verbeter)acties. De resultaten ervan zijn voorlopig veeleer beperkt merkbaar.

Op het gebied van schoolorganisatie heeft de schoolleiding haar werking afgetoetst aan een aantal kwaliteitscriteria. Op het niveau van de onderwijsorganisatie zijn er beleidsplannen uitgewerkt, maar er is nog een weg af te gaan. Dit is onder meer zo voor het gebruik van de effectieve lestijd. De vakgroepwerking wordt aangestuurd en opgevolgd. Ondanks dit gegeven blijkt de leerplanrealisatie soms nog onvoldoende en in enkele gevallen nog te leraargebonden en van een uiteenlopende kwaliteit.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van het specifiek gedeelte in de studierichting tso Farmaceutisch-technisch assistent .
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen in de projecten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerzorg en leerbegeleiding op schoolniveau.
- Het creëren van een aangenaam en ordelijk leer- en leefklimaat.
- De ontwikkelingsdynamiek binnen een aantal vakgroepen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het uitwerken van structuren rond een efficiënte schoolorganisatie.
- Het aansturen van enkele onderwijskundige processen met inbegrip van kwaliteitszorg.
- Het uitwerken van een doelgericht personeelsbeleid.
- De aandacht voor de kostenbeheersing.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid in bepaalde vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen in bepaalde vakken en structuuronderdelen.
- Het bewaken van een efficiënte besteding van de onderwijstijd.
- Het bewaken van de leerbegeleiding in sommige vakken.
- Het versterken van het vak- en graadoverstijgend overleg.
- Het integreren van ICT in enkele vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De implementatie en opvolging van de beleidsprioriteiten op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van het beroepenveld Hotel, bakkerij, slagerij (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie van project algemene vakken in bso tweede graad (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie van het specifiek gedeelte in bso derde leerjaar van de derde graad Wereldgastronomie (opvolging inspectie).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 Hotel-bakkerij-slagerij		bakkerij, hotel, slagerij
Graad 2 BSO Verzorging-voeding	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Restaurant en keuken	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Wereldgastronomie		hotel

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **01-10-2017** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Hubert VAN TENDELOO de inspecteur-verslaggever	Lies HARDEMAN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	